

Täysistunto

Tiistai 4.10.2022 klo 13.59—21.17

3. Ajankohtaiskeskustelu ulko- ja turvallisuuspoliittisesta tilanteesta

Keskustelualoite KA 15/2022 vp

Keskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Päiväjärjestyksen 3. asiana on ajankohtaiskeskustelu ulko- ja turvallisuuspoliittisesta tilanteesta.

Ulkoministeri Haaviston viisi minuuttia kestävä puheenvuoron jälkeen myönnän harjitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja, jotka saavat kestää enintään yhden minuutin. Vastauspuheenvuorot varataan V-painikkeella.

Tälle keskustelulle varataan aikaa yksi tunti. — Ministeri Haavisto, olkaa hyvä, avauspuheenvuoro.

Keskustelu

14.00 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän laiton hyökkäyssota Ukrainaan on käynnissä kahdeksatta kuukautta. Venäjä on vastikään käynnistänyt osittaisen liikekannallepanon vastauksena Ukrainan joukkojen menestykseen taistelukentällä. Suomi on tukenut kansainvälisten toimien käynnistämistä Venäjän ja sen edustajien saattamiseksi vastuuseen räikeistä ihmisoikeusloukkauksista, humanitäärisen oikeuden loukkauksista ja epäillyistä sotarikoksista. Suomi tuomitsee jyrkästi Venäjän laittoman ja väärennetyille kansanäänestyksille perustuvan annektointiyrityksen. Kansainvälinen oikeus kieltää tunnustamasta voimankäytöllä tai sen uhkalla aiheutettuja aluesaantoja. Myös EU on tuominnut valeäänestysten järjestämisen ja aikoo asettaa tapahtuneen johdosta uusia pakotteita. Niiden valmistelu on käynnissä. Nämä Suomen ja EU:n viestit on myös välitetty eilen ulkoministeriöön puhuteltavaksi kutsutulle Venäjän suurlähettiläälle.

Venäjä esti viime perjantaina veto-oikeudellaan YK:n turvallisuusneuvoston valekansanäänestykset ja alueiden laittoman liittämisen Venäjään tuomitsevan päätöslauselman. Asia tulee seuraavaksi YK:n yleiskokouksen käsittelyyn.

Nord Stream -putkien räjähdykset toivat sotaa lähemmäs myös meitä suomalaisia. Putkien räjäyttämisten tavoitteena on ollut luoda epävarmuutta ja pelkoa. Alustavat tiedot viittaavat valtiolliseen toimijaan. On tärkeää, että EU:lla on asiassa vahva yhteinen linja. Myös Naton neuvosto antoi asiasta lausunnon, johon Suomi ja Ruotsi liittyivät tarkkailijajäseninä.

Venäjän viimeaikaisessa retoriikassa ydinaseilla uhkailu ja kiristäminen ovat korostuneet. Uhkaukset ydinaseen käytöstä ovat vastuuttomia, tuomittavia ja YK:n peruskirjan vastaisia. Venäjän sotilasdoktriinin mukaan ydinaseiden käyttö on mahdollista vain vas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

tauksena ydinaseiden tai muiden joukkotuhoaseiden käytölle tai jos tavanomaisten aseiden käyttö uhkaa Venäjän valtiollista olemassaoloa.

Arvoisa puhemies! Kuluvana vuonna Suomi on kohdentanut tukea Ukrainalle jo lähes 200 miljoonan euron edestä. Humanitäärisen avun ja kehitysyhteistyön osuus on 98 miljoonaa euroa. Materiaaliapua, kuten teltoja ja terveydenhuollon tarvikkeita, on EU:n pelastuspalvelumekanismien kautta toimitettu noin viiden miljoonan euron edestä. Suomi on tehnyt päätökset kahdeksasta aseellisesta materiaalitukipaketista Ukrainaan. Näiden arvoksi arvioidaan noin 93 miljoonaa euroa. Suomi jatkaa Ukrainan tukemista niin kauan kuin on tarpeen.

Arvoisa puhemies! EU:n Venäjälle asettamat pakotteet ovat kovia, ja ne koskevat laajasti eri sektoreita ja päätöksentekoon osallistuneita henkilöitä. Erityisen vaikuttavia ovat olleet rahoitussektorin pakotteet. Myös muun muassa teknologiavientikiellot ja komponenttien puute alkavat näkyä Venäjällä. Laajimmat vaikutukset näkyvät viiveellä, kun pakotteiden hyväksymisen yhteydessä sovitut siirtymäajat päättyvät.

Arvoisa puhemies! YK:n humanitääriset toimijat tekevät Ukrainassa tärkeää työtä. YK:n pääsihteerin johtajuus oli avainasemassa Ukrainan viljaviennin mahdollistavan sopimuksen neuvotteluissa. Kiitoksen ansaitsee myös Turkin rakentava myötävaikutus. YK:n rooli myös sotarikosten ja ihmisoikeusloukkausten tutkinnassa sekä ydinvoimaloiden turvallisuuden varmistamisessa on merkittävä. Ukrainasta on syyskuun loppuun mennessä lähtenyt 160 viljalaivaa.

Arvoisa puhemies! Venäjä kohdistaa tällä hetkellä länsimaihin vaikuttamista, joka todennäköisesti lisääntyy tulevien kuukausien aikana. Suomessa on varauduttu ulkopuolelta tuleviin vaikuttamisyrittäisiin. Viranomaisemme havainnoivat jatkuvasti turvallisuusympäristössämme tapahtuvia muutoksia ja ehkäisevät Suomeen kohdistuvaa haitallista vaikuttamistoimintaa. Yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan yhteistyössä viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten kesken kokonaisturvallisuuden mallin mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Suomen jäsenyysprosessi Natoon etenee, ja Suomi on tähän jäsenyyteen valmis. Suomen ja Ruotsin jäsenyys lisää kaikkien Naton jäsenmaiden turvallisuutta. Suomen liittymispöytäkirjan on tähän mennessä ratifioinut 28 maata 30:stä Naton jäsenmaasta, viimeisimpänä Slovakia. Suomi on varautunut, ja Eurooppa on yhtenäinen. Samalla huomiomme on pysyttävä Ukrainassa, tukemme Ukrainalle on jatkuttava. Tässä tarvitsemme yhteen hiileen puhaltamista — sitä samaa, joka on ollut läsnä myös tässä salissa koko tämän vuoden. Kiitos siitä kuuluu eduskunnalle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia alustuksesta. — Nyt mennään keskusteluun. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua keskusteluun, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Halla-aho, olkaa hyvä.

14.05 **Jussi Halla-aho ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Vuonna 1939 silloinen Kansainliitto, eli YK:n edeltäjä, kykeni erottamaan Neuvostoliiton varsin samankaltaisessa tilanteessa. Nyt tilanne on siinä mielessä pahempi, että Venäjä on paitsi YK:n jäsen myös YK:n turvallisuusneuvoston pysyvä jäsen ja pystyy estämään kaikki omaan toimintaansa kohdistuvat päätöslauselmat. Ymmärrän, että Venäjän erottaminen YK:sta tai turvallisuusneuvostosta ei ole aivan yksinkertainen prosessi, mutta tämä nykyinen tilanne on täysin kestävä YK:n toimintakyvyn ja myös YK:n uskottavuuden kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

nalta. Kysyisin ulkoministeriltä: millaista keskustelua te olette havainnut kansainvälisillä foorumeilla käytävän tästä aiheesta?

Toinen kysymys liittyy Ukrainan jälleenrakennukseen: Olisi tärkeää — sekä moraalisesti että muutenkin — että jälleenrakennus toteutettaisiin mahdollisimman suuressa määrin venäläisten rahalla. [Puhemies koputtaa] Kysyisin: millaista keskustelua käydään mahdollisuuksista ottaa haltuun ja realisoida venäläisten tällä hetkellä ulkomailla oleva jäädytetty omaisuus?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Häkkänen, olkaa hyvä.

14.06 **Antti Häkkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansainvälisistä organisaatioista YK näyttää todellakin olevan enemmän tai vähemmän halvaantunut tämän kriisin yhteydessä, mikä korostaa sen tärkeyttä, että Nato ja EU toimivat yhtenäisesti. Suomen tulee tietysti näissä viitekehyksissä — vaikka vielä virallisesti Naton jäseniä ei olakaan — toimia nyt aktiivisesti sen kanssa, että päättäväisyys säilyy juuri tässä kriittisellä hetkellä riittävän kunnianhimoisella tasolla. Ukraina tulee voittamaan tämän sodan, jos lännen tuki säilyy vahvana ja riittävän päättäväisenä, ja siinä Suomen tulee olla myös aloitteellinen. Riittävän raskas aseistus ja taloudellinen ja materiaallinen tuki ovat juuri nyt tässä tilanteessa ratkaisevan tärkeitä. Pyytäisin vielä puolustusministeriä arvioimaan tämän tuen tärkeyttä ja sitä päättäväisyyttä, jota Suomi myös tulee tässä tilanteessa jatkamaan.

Suomi myös tiivistää omaa puolustusyhteistyötään USA:n kanssa, joka on tässä turvallisuustilanteessa erityisen tärkeää, ja pyytäisin siihen myös vielä puolustusministeriltä vähän arviota. Kuinka tärkeänä näette tämän asian?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

14.07 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koko keskustan eduskuntaryhmä katsoo, että tässä tilanteessa pitää pitää huoli ennen kaikkea omasta varautumisesta. Meidän pitää huolehtia, että länsi on yhtenäinen ja EU on yhtenäinen, mutta aina myöskin Suomen pitää varautua tilanteeseen kuin tilanteeseen. Se koskee meidän rajoja, mutta se koskee myöskin niin energiaa kuin taloutta. Tämä tilanne on entistä epävakampi täällä Pohjois-Euroopassa ja Itämeren alueella. Silloin meiltä kysytään entistä enemmän, mitä voimme tehdä meidän läheisimpien kumppaneiden eli Pohjoismaiden ja muiden Itämeren alueen maiden kanssa. Mitä vastaatte, arvoisa ulkoministeri, tähän?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Tuomioja, olkaa hyvä. — Mikrofoni.

14.08 **Erkki Tuomioja sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Euroopassa käydään sotaa. Suomi ei ole sotaa käyvä maa, emmekä me halua sellaiseksi tullakaan, mutta emme ole myöskään puolueettomia vaan tuemme Ukrainan puolustustaistelua. Mutta tällä on mahdollisuus tässä jännittyneessä kansainvälisessä tilanteessa myöskin laajentua, ja me näemme jännitteitä jo Itämeren piirissä kasvaneen. Eskalaation mahdollisuus on koko ajan olemassa.

On tärkeää, että olemme varautuneet myöskin pahimpiin mahdollisuuksiin niin sotilaallisesti kuin muillakin tavoilla, ja on annettava kiitokset siitä, millä tavoin hallitus on tätä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

varautumista hoitanut. Mutta toinen puoli asiassa on aina vaikuttaminen, vaikuttaminen sen eteen, että pahin ei koskaan toteutuisi, ja tässä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkä linja on ollut hyvinkin aktiivinen. Emme yliarvioi mahdollisuuksiamme, mutta tässä tilanteessa rohkaisen valtionjohtoa ja hallitusta [Puhemies koputtaa] toimimaan kaikin käytettävissä olevin keinoin liennytyksen ja rauhan hyväksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

14.09 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjä tosiaan kaasa synkkiä pilviä Euroopan ja koko maailman turvallisuuden ylle, puhumattakaan tieteenkään Ukrainasta. EU:n yhtenäisyys on ollut tässä ajassa erittäin voimakas työkalu, kenties jopa yllätys monille, kuten täälläkin on moneen kertaan todettu. Siitä meidän on pidettävä kiinni myös pakkasten ja ilmapiirin kiristyessä.

No, moni suomalainenkin pohtii, miten tämä kaikki vaikuttaa suomalaisten turvallisuuteen, ja on minusta hyvä todeta, että kaikenlaista todella voi tulla vastaan. Se informaatiovaikuttaminen ja erilainen vaikuttaminen, mitä myöskin Euroopan suuntaan kohdistuu, voi voimistua, mutta samaan aikaan meillä Suomessa ollaan hyvin varautuneita. Meidän turvallisuusviranomaisemme ja meidän Puolustusvoimamme seuraavat tilannetta herkeämättä, ja Suomella ei ole mitään hätää. Varautumisen rinnalla on tärkeää, että Suomi, Eurooppa ja koko kansainvälinen yhteisö tekevät töitä myös sen puolesta, että jännitteitä lievennetään [Puhemies koputtaa] ja että tietä kohti rauhaa rakennetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

14.10 **Jussi Saramo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailman vääryyksien edessä ei voi olla puolueeton, ja Ukraina tarvitsee tukeamme nyt ja vielä pitkään.

Venäläisestä fossiilienergiasta on viimeistään nyt luovuttava koko Euroopassa, emmekä me halua olla Lähi-idän öljyvaltioidenkaan talutusnuorassa. Onneksi Suomi on hoitanut tätä siirtymää tähänkin asti hyvin vastuullisesti. Nyt kun Euroopan taloussääntöjä uudistetaan, on todella tärkeää, että Suomi on mukana tukemassa kaikkia Euroopan maita siinä, että tätä siirtymää voidaan toteuttaa oikeudenmukaisesti, niin että sitä ei kaadeta heikoimpien, pienituloisten, kontolle, mutta myös siinä, että se siirtymä aidosti toteutuu. Nyt pitää tukea investointeja niin Suomessa kuin koko Euroopassa, ja tietysti globaalisti pitää ohjata kaikkia maailman valtioita siihen, että tämä siirtymä on mahdollinen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Biaudet, var vänlig.

14.11 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Suurin uhka meidän turvallisuudellemme on Putinin Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa ja eskaloituminen aseellisesti sekä sodan ja sen seurausten leviäminen. Erityisen huolestuttava on ajatus siitä, että rauhan aikaansaamiseksi Venäjän vetäytymisen kautta ei tällä hetkellä vaikuta olevan keinoja vaikuttaa Ukrainan tukemisen lisäksi.

On aivan välttämätöntä, että venäläiset itse laajemmin havahtuvat kantamaan vastuuta maansa suunnasta ja valitsevat kuulumisen kansainväliseen yhteisöön sen kaikilla säännöillä. Tie sinne kulkee venäläisten toisinajattelijoiden, opposition, ihmisoikeusaktivistien ja rohkeiden kansalaisten kautta. Euroopan unionin ja Suomen tulee siksi määrätietoisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

tukea toisinajattelijoiden ja ihmisoikeusaktivistien toimintaa ja myös tarjota heille tarkoituksenmukaista suojelua tarvittaessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

14.13 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta siitä, että Suomi on tukenut ja jatkaa tukeaan Ukrainalle. Tämä kiitos kuuluu niin ikään koko eduskunnalle, koska päätökset on tehty yksimielisesti. On todella tärkeää, että me epävarmoina aikoina pystymme keskustelemaan vaikeista asioista rakentavasti ja että säilytämme kansallisen yhtenäisyyden. Se on aikaisemmissakin kriiseissä ollut ja on edelleen tärkeimpiä voimavarojamme.

Suomen liittyminen puolustusliitto Natoon vaatii vielä sekä Turkin että Unkarin parlamentin ratifiointia. Tilanne elää, ja nyt Unkarissa näyttää siltä, että pääministeri Viktor Orbán pelaa omaa peliään.

Jag skulle önska fråga utrikesminister Haavisto: Är det männe så att det här är ett inrikespolitiskt spel i Ungern, eller är det bara det att Orbán följer med vad Turkiet gör?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

14.14 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Venäjällä on liikekannallepano, viisumeja on rajoitettu ja kaasuputket räjähtelevät. Olisin kysynyt hallitukselta: onko mitään mahdollisuutta saada rajoitettua tätä, että Suomeen tuodaan vielä nestemäistä kaasua sekä bitumia laivoilla?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kimmo Kiljunen, olkaa hyvä.

14.14 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän brutaali hyökkäyssota Ukrainassa ei ainoastaan ole kansainvälisoikeudellisesti laitton, Venäjä on myöskin syyllistynyt räikeisiin ihmisoikeusloukkauksiin, sotarikoksiin ja myöskin rikoksiin ihmisyyttä vastaan. Tiedämme, että Etyj-järjestö on käynnistänyt Moskovan mekanismin selvittääkseen näitä ihmisoikeusloukkauksia ja että samoin YK:n ihmisoikeustoimielimet tutkivat myöskin Venäjän mahdollisia sotarikoksia ja ennen kaikkea ihmisoikeusloukkauksia. Kysyisin ulkoministeri Haavistolta: millä tavoin te arvioitte, että Venäjän johto voitaisiin asettaa syytteeseen kansainvälisessä rikostuomioistuimessa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

14.15 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalaisia huolestuttaa tilanne Euroopassa, ja olemme erittäin huolissamme esimerkiksi ydinaseiden mahdollisesta käytöstä. Tulee paljon kyselyjä siitä, saavatko suomalaiset jonkunlaista tietoa tai informaatiota siitä, miten tulisi toimia tällaisissa uhkakuvissa mahdollisesti. Esimerkiksi joditablettien kohdalla ihmiset kyselevät, pitääkö niitä apteekista hakea vai ei. Kysyisin teiltä, ministeri: Miten todennäköisenä näette tällaisten uhkakuvien olemassaolon? Millä tavalla voisimme suomalaisia tukea myös niissä peloissa, joita he kohtaavat,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

kun ajatellaan, että tällainen äärettömän järkyttävä ja hirvittävä konflikti voisi olla mahdollinen, koska sanat voivat johtaa tekoihin ja niitähän me joudumme valitettavasti kuuntelemaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pelkonen, olkaa hyvä.

14.16 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jatkaisin samalla aihepiirillä. — Venäjän toiminta on osoittanut sen, että meidän on oltava varautuneita kaikkeen mahdolliseen — aivan kaikkeen, myös sellaiseen, mitä kaikki eivät haluaisi välttämättä edes koskaan ajatella, ja viittaa nyt Putinin toistuviin uhkailuihin ydinaseiden käytöllä.

Ydinaseista ja ydinasepelotteesta ei Suomessa juurikaan ole käyty keskustelua, osin pelkästään siksi, että vain harvalla on sellaista tietoa ja osaamista tästä aihepiiristä, että pystyisi asiallista keskustelua käymään. Tähän on tultava muutos jo ensinnäkin siksi, että Nato-maa ei tätä aihepiiriä voi vältellä, ja toisekseen yleisen tietoisuuden lisäämiseksi ja väärinkäsitysten vähentämiseksi. Kysyisin hallitukselta: miten tähän asiaan on varauduttu? Jokaisella suomalaisella tulisi olla edes perustiedot ydinaseisiin ja ydinasepelotteeseen liittyen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

14.17 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa Suomen ja Suomen kansakunnan etu on aina ollut se, että olemme tehneet ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa yhdessä yli hallitus—oppositio-rajojen täällä eduskunnassa ja että hallitus on myös huomioinut opposition. Tämä on äärettömän viisasta Suomelle, ja näin tulee toimia myös jatkossa. Valitettavasti sota tulee jatkumaan kauan. Meillä Suomessa vaalit lähestyvät, ja senkin takia on tärkeää, että riippumatta siitä, mitkä puolueet ja ketkä hallituksessa istuvat, Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka jatkuu säännönmukaisena.

Ulkoministeriltä haluaisin kysyä liittyen näihin pakotteisiin: Kun EU, länsi, tulee asettamaan uusia pakotteita, mikäli selviää tähän kaasuputkeen liittyen, että toden totta Venäjä tämän räjäytti, tai nämä julmuudet Ukrainassa jatkuvat, kuten näyttää, niin onko nyt voimaa ja tahtoa aidosti puuttua myös talouspakotteisiin, puuttua SWIFT-järjestelmään kaikkiin keinoin? Siellä edelleen aukkoja on. Onko tähän valmiutta, kuten Ukrainan presidentti Zelenskyi on toivonut?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

14.18 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan rajoja ei piirretä Kremlissä. Valeäänestykset tai harhaiset julistukset eivät liitä Venäjään yhtään mitään. Ukrainalla on kaikki oikeus puolustaa vapauttaan ja rajojaan, ja paraikaa se tekee niin, onneksi menestyksekkäästi. Me ollaan nähty ja varmaan tullaan näkemään monenlaisia yrityksiä hämmentää, uhkailla ja pelotella Venäjän toimesta. Näiden ei pidä antaa horjuttaa Suomen ja lännen linjaa ja yhtenäisyyttä. Ukraina tarvitsee voittoonsa meiltä materiaalista tukea ja koulutusapua, ja sen on virrattava jatkossakin. Meillä on tiedossa, että Venäjä yrittää myydä tätä omaa valheellista tarinaansa ympäri maailmaa, ja olisin kysynyt:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

mitä Suomi ja EU, ehkä länsi ylipäänsä, tekee diplomatian saralla huolehtiakseen siitä, että pakoterintama Venäjää kohtaan on mahdollisimman laaja ja nimenomaan Ukrainan asia ja näkemys kuuluvat siellä maailmalla?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Adlercreutz.

14.19 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Ukraina kan klara sig i den här konflikten med vår hjälp, och det är essentiellt att vi inom EU, i hela västvärlden, klart indikerar att vårt stöd fortsätter.

Ukraina pystyy pärjäämään tässä taistelussa EU:n ja lännen avulla, ja on oleellista, että selvästi kerromme ja selvästi ilmaisemme, että tuki tulee jatkumaan. Kyse on materiaalisesta tuesta, kyse on humanitäärisestä tuesta, kyse on myöskin rahasta. Materiaalisen tuen osalta on käynyt selväksi, että tämä on äärimmäisen kuluttava sota — tämä on sota, joka kuluttaa kalustoa ja kuluttaa ammuksia — ja näyttää siltä, että Eurooppa ei tähän ole ollut ihan täysin valmistautunut. Kysyisin ulkoministeriltä: Missä määrin Euroopan tasolla on käyty ihan näistä logistisista haasteista keskustelua? Millä tavoilla on pyritty varmistamaan, [Puhemies koputtaa] että niin humanitäärinen kuin aseellinenkin tuki pystyy käytännössä jatkumaan tarvittavan ajan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tanus.

14.20 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä maassa ollaan varmasti oltu liian sinisilmäisiä vuosien ja vuosikymmenten ajan, mutta viimeistään nyt silmät ovat auenneet ja kaikki ovat ymmärtäneet, mihin itänaapuri valitettavasti pystyy. On järkyttävää, mitä Ukrainassa tapahtuu, mitä Euroopassa tapahtuu.

Niin kuin tässä on jo todettu, meidän pitäisi olla varautuneena ja valmistautuneena kaikkeen mahdolliseen. Erilaisia skenaarioita on hyvä miettiä. Kysyisinkin nyt ministereiltä: näettekö, että Suomen kansalaisille olisi hyvä tässä vaiheessa antaa yksityiskohtaisempia neuvoja ja ohjeita arjen eri tilanteiden varalle? Näemme kuitenkin, että sekä sisäinen että ulkoinen turvallisuus linkittyvät yhteen, ja siihen aivan tiiviisti ja keskeisenä liittyy myös se, kuinka kansalaiset pystyvät äkkitalanteissa rationaalisesti toimimaan. Naapurimaassa Ruotsissa on ohjeistuksia jo aikoja sitten kotitalouksiin lähetetty. [Puhemies koputtaa] Oliko nyt aika toimia näin Suomessakin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt on tullut sen verran kysymyksiä, että puretaan niitä vähän tässä välissä. — Ministeri Haavisto ensiksi.

14.21 **Ulkoministeri Pekka Haavisto:** Arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä kysymyksistä. — Ensin ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajalle Halla-aholle: Kyllä YK on vaikeuksissa juuri tämän turvaneuvostorakenteen vuoksi — se hyvin siellä tiedetään. Toisaalta sitten YK on pystynyt joissakin asioissa, kuten näissä Ukrainan viljalastikuljetuksissa ja Zaporizžjan ydinvoimaturvallisuudessa, olemaan avuksi, ja myöskin tämä vankienvaihto on saatu toteutetuksi. Eli YK:lla on kuitenkin jonkinlainen ote tähän tilanteeseen, mutta olette oikeassa, että tässä tilanteessa, jossa turvaneuvoston pysyvä jäsen käyttää veto-oikeutta,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

meidän toivomme on oikeastaan nyt YK:n yleiskokous, jossa seuraavaksi tätä alueiden laitonta liittämistä käsitellään.

Sitten jälleenrakennuksen osalta: mielestäni meidän pitäisi puhua siitä, millaisia sotakorvauksia Venäjä joutuu maksamaan aiheuttamastaan vahingosta Ukrainassa, ja kaikki ajatukset tähän suuntaan ovat tervetulleita.

Edustaja Ovaska, totesitte Itämeren alueen maista ja erityisesti Pohjoismaista. Tietysti tässä kriisissä meidän yhteytemme myöskin Pohjoismaiden kanssa on entisestään lähentynyt, ja tietenkin se, että Ruotsin kanssa olemme yhdessä hakemassa nyt Naton jäsenyyttä, kertoo paljon tästä tilanteesta, ja yhteistyömme ja koordinaatiomme on erittäin läheistä tällä hetkellä. Tarvitsemme myös enemmän pohjoismaista yhteistyötä tässä tilanteessa.

Edustaja Tuomioja, mietitte näitä sodan laajentumiskriteereitä, puhuitte rauhan mahdollisuudesta. Niin pitkään kuin oli mahdollista ennen tätä sotaa etsiä neuvotteluratkaisua, olimme sitä tukemassa, Minskin sopimusten kautta ja niin edespäin, myöskin näissä vaiheissa, joissa Turkki pyrki välittämään Ukrainan ja Venäjän välissä konfliktin alussa. Totta kai tuimme näitä pyrkimyksiä, mutta nyt tilanne näyttää tietysti Venäjän johdosta entistä synkemmältä.

Edustaja Hyrkkö, totesitte hyvin EU:n yhtenäisyydestä. EU ei ole varmaan koskaan ollut yhtenäisempi kuin se on tässä tilanteessa, ja se, että Ukraina myöskin hakee EU:n jäsenyyttä ja haluaa EU-perspektiiviin, kertoo jotakin EU:n voimasta tällä hetkellä.

Edustaja Biaudet, totesitte opposition, ihmisoikeusaktivistien ja kriittisten journalistien tilanteen, ja olen kanssanne täysin samaa mieltä. Meidän täytyy tehdä yhdessä EU:n kanssa kaikkemme, jotta näitä ihmisiä autettaisiin.

Edustaja Östman, kysyitte, mitä tapahtuu Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyysneuvotteiluissa Unkarin osalta. Olen vielä toiveikas. Siellä on selvästi nyt aikatauluviiveitä parlamentissa, mutta olen tietysti keskusteluissa sekä Unkarin että Turkin kanssa sanonut, että jokainen päivä, jokainen viikko, jolla meidän ratifiointimme viivästyy, viivästyttää Suomen ja Ruotsin turvallisuustilanteen ratkaisemista mutta viivästyttää myöskin Naton vahvistumista Suomen ja Ruotsin osalta.

Edustaja Kiljunen, mietitte, miten syytteet sotarikoksista sitten aikanaan saadaan aikaan. Sen takia juuri keräämme nyt materiaalia, sen takia olemme ICC:ssä ja YK:n ihmisoikeusneuvostossa aktiivisia, että kerättäisiin sitä pohjaa, jolla sitten aikanaan sodasta vastuulliset voivat siitä joutua vastaamaan.

Ydinaseista oli useampi kysymys, edustajilla Juvonen ja Pelkonen: Nostitte esille, mitä suomalaisten pitäisi tässä tilanteessa tietää. Tietysti ensinnäkin on hyvä tietää, että meillä on toimiva väestönsuojelujärjestelmä, me olemme yksi niitä maita, jotka ovat rakentaneet väestönsuojia edelleen, myöskin kylmän sodan jälkeisessä ajassa. Olemme hyvin varautuneita, mutta tietysti teemme kaikkemme, ettei mikään näistä pahimmista skenaarioista Suomen kohdalla toteutuisi.

Edustaja Könntä, kysyitte pakotteiden tehosta ja siitä, onko tulossa kovempia pakotepaketteja. Uskon, että tämä neljän alueen laitton annekointi tuottaa EU:ssa sen, että tämä kahdeksas pakotepaketti on entistä raskaampi Venäjälle.

Edustaja Harjanne, kysyitte, miten toimimme sellaisen narratiivin puolesta, jossa pysytymme myöskin muualla kuin Euroopassa ja transatlanttisissa suhteissa kertomaan, mitä Venäjä on tekemässä: Teemme sitä työtä koko ajan. [Puhemies koputtaa] Itselläni on tänäänkin aamulla ollut puhelinsoittoja tahoille, joita koetamme vakuuttaa siitä, että entistä laajempi kansainvälinen rintama tarvitaan Venäjän pysäyttämiseksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Kaikkonen, olkaa hyvä.

14.26 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Edustaja Häkkänen kysyi Suomen ja Yhdysvaltain puolustusyhteistyöstä: On tarkoitus tiivistää sitä, ja aloitamme neuvottelut puolustusyhteistyösopimuksesta vielä tämän syksyn aikana. Siihen kyllä menee aikaa ainakin vuoden verran, voi mennä kaksikin, että ne valmiiksi saadaan. Tämä sopimus luo aikanaan puitteet ja oikeudellisen pohjan Suomen ja Yhdysvaltain väliselle säännölliselle puolustusyhteistyölle, ja eduskunta tulee tämän asian kyllä sitten aikanaan käsittelemään. Tämä yhteistyö loisi edellytyksiä myös yhteistyön tiivistämiselle, jos turvallisuustilanne sitä edelleen edellyttäisi. On todettava, että Yhdysvallat on Suomelle tärkeä ja läheinen kumppani — jatkossa liittolainen. Sen kanssa tehtävä puolustusyhteistyö parantaa Suomen puolustuskykyä.

Sitten ydinaseista toteaisin, että pidän kyllä synkkänä, että ydinasekorttia entistä herkemmin vilautellaan tässä maailmassa. Arviomme on, että ydinaseen käytön kynnyksessä Ukrainassa on edelleen korkea, mutta pidän mahdollisena, että Venäjä edelleen eri tavoin muistuttaa ydinaseiden olemassaolosta. Ydinaseuhkaa Suomea kohtaan ei ole päällä, ei myöskään tällä tietoa näköpiirissä. Kaiken kaikkiaan tänäänkin on todettava, että tilanne tässä välittömällä lähialueillamme ja rajoillamme on rauhallinen ja vakaa, mutta toki niin kauan kun Euroopassa soditaan, tilanne ei ole hyvä.

Lopuksi vielä edustaja Häkkäselle, ja pari muutakin edustajaa aseapuumme viittasi: Puolustusmateriaalituki on aivan keskeistä sille, että Ukraina pystyy puolustamaan omaa maataan, ja kyllä meillä on omalta osaltamme tarkoitus tätä tukea jatkaa. Yhdeksäs paketti on valmisteilla, aivan loppusuoralla, ja siitä tullaan päätöksiä tekemään varsin pian. Tuskin sekään viimeiseksi jää.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti on niin, että pitää varautua siihen, että sota jatkuu vielä pitkään, ja meidän on varauduttava tukemaan Ukrainaa vielä pitkään. Merkit ovat käsittääkseni sellaisia, että tuskin tämä sota ainakaan tämän vuoden puolella loppuu — mutta toivottavasti joku kaunis päivä kuitenkin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

14.28 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On mahdollista, että sota jatkuu vielä pitkään, mutta on selvää, että Venäjä tämän sodan tulee häviämään. Se johtuu siitä, että se teki karkean virhearvion varassa päätöksen brutaalilla tavalla hyökätä Ukrainaan. Se yliarvioi omien asevoimiensa suorituskyvyn, aliarvioi Ukrainan tahdon puolustaa itseään ja aliarvioi myöskin lännen yhtenäisyyden.

Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että Venäjä vastaa näihin virhearvioihin tekemällä uusia virheitä: eskaloimalla, puhumalla löysästi ydinaseista, tekemällä näytelmän laittomista alueiden liittämistä itseensä.

Arvoisa puhemies! Tässä tilanteessa nyt tärkeintä on se, että lännen tuki Ukrainalle ei horju ja EU:n yhtenäisyys tulevana kylmänä talvena kestää niin, että EU yhdessä ja kansallaiset yhdessä pääsevät tämän tilanteen yli. [Puhemies koputtaa] Tiedämme, että Suomessa tästä vallitsee yksimielisyys. Olisin kysynyt pääministeriltä: onhan tässä myös Euroopan päämiesten kesken yhtenäisyys?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

14.29 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Olemme tulleet helvetistä, ja nyt se helvetti on täällä”, kertoivat ukrainalaisäidit Salon Seudun Sanomille. Kysymys on siitä, että ukrainalaisnaiset, -lapset ja -vanhukset on sijoitettu samoihin tiloihin liikekannallepanoa pakenevien venäläismiesten kanssa. Osa on jopa menettänyt heille huoneensa.

Tilanne on järjetön. Ei kettuakaan päästetä kanalaan, vaikka kuinka vakuuttelisi vastustavansa kanojen syömistä. Muistutan, ettei rintamakarkuruus ole peruste turvapaikalle. Maahanmuuttoviraston mukaan ihmisiä ei kuitenkaan ole tarkoitus erotella vastaanottokeskuksissa. Pitäkö taas odottaa, että jotain paha tapahtuu, ennen kuin asiaan reagoidaan?

Ministeri Haavisto, olette osoittanut johtajuutta sodan aikana. Hoidattehan asian kuntoon yhdessä sisäministerin kanssa, ettei ukrainalaisten tarvitse kärsiä myös Suomessa, kuten jo Salossa näyttää tapahtuneen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Orpo, olkaa hyvä.

14.30 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Häkkänen totesi, Ukraina voittaa, jos länsi tukee riittävästi ja jakaa tukea. On erinomaista, että Suomi on sotilastarvikeapupaketeilla, useilla sellaisilla, olut tukena, mutta todella massiivista tukea tarvitaan pitkään. Yhdysvallat on ohjannut valtavien tuen, päättänyt antaa puolitoista miljardia kuukausittain tukea Ukrainalle. Mikä on Euroopan unionin rooli? Voiko tämä olla kuinka pitkään kiinni yksittäisten jäsenmaitten ja meidän kyvystämme auttaa? Vai olisiko tässä nyt se paikka, missä niitä EU:n yhteisiä resursseja käytettäisiin pitkälle suuntautuvan sitoutumisen, riittävän laajan ja vahvan tuen osoittamisessa, mikä olisi samalla viesti myöskin eurooppalaiselle sotateollisuudelle, että tilauksia tulee ja nyt kannattaa nostaa tuotantoa ylös? Meidän täytyy varautua siihen, että sota kestää pitkään, ja siksi nyt jos jossakin tarvittaisiin myös EU:n yhteisiä toimia. Pelkään, [Puhemies koputtaa] että yksittäiset maat väsyvät ja resurssit loppuvat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kulmuni, olkaa hyvä.

14.32 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itämerellä tapahtuneet kaasuputki-iskut laajentavat Ukrainan sodan heijastuksia Itämeren alueelle, ja se, että tämänkaltaista huoltovarmuushuolta tulee myös meille tällaisen valtiollisen terrorismin ja sabotaasin seurauksena, on varmasti pysäyttänyt vieläkin laajemmin myös Itämeren alueen asukkaita kuin tämä surullinen ja järkyttävä hyökkäyssota.

Suomi on varmasti hyvin varautunut omalta osaltaan, ja niin kauan kuin Ukraina tarvitsee tukea, sitä annetaan, mutta kotimaisen huoltovarmuuden ja Pohjoismaiden näkövinkkelistä Itämeri on vilkas ja iso osa meidän kaikista tarvikkeistamme tulee sieltä. Jos kävisi niin, että kauppamerenkulku jollain lailla häiriintyisi, niin kuinka Suomi huolehtii silloin, että nämä meidän läntiset yhteydet Ruotsiin ja Norjaan ovat kunnossa? [Puhemies koputtaa] Hallitus on tehnyt oikein, että sähköistetään raidetta Ruotsiin, mutta se on silloin meidän ainoa maayhteys Länsi-Eurooppaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

14.33 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin viime torstain Kiiovassa. Tapaamamme ukrainalaiset ministerit ja kansanedustajat, heidän rauhallinen voitontahtonsa ja se järjestelmällisyys, millä he asioihin suhtautuivat, tekivät suuren vaikutuksen. On selvää, että Ukraina on tehnyt valinnan kuulua demokraattiseen Länsi-Eurooppaan, ja siinä se ansaitsee tukemme. Kun mietimme Ukrainalle annettavan tuen kustannuksia, on pidettävä aina mielessä, että mitä nopeammin Ukraina voittaa, sitä vähemmän sotatilanne ehtii myös meidän yhteiskuntiamme vahingoittaa. Ukrainalaiset olivat iloisia Suomen hallituksen viimeviikkoisesta päätöksestä sulkea raja turistiviisumilla tulevilta venäläisiltä.

Sota loppuu joskus. On tärkeää, että sitten kun sota loppuu, sotarikolliset viedään kansainväliseen rikostuomioistuimeen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

14.34 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vierailin itse Ukrainassa viime toukokuun alussa. Ukrainalaisten viesti jo tuolloin oli, että maan jälleenrakentaminen on aloitettava heti. On välttämätöntä, että valtaosa tuesta on lahjamoitoista. Ukrainan talous on romutettu. Olisi epäloogista ja väärin kasvattaa tässä tilanteessa Ukrainan velkataakkaa. Ukrainan valtionvelkojen tulee korkomeneoineen olla jäädytettyinä siihen asti, että tilanne muuttuu. Olisi myös perusteltua mitätöidä velka kansainvälisille instituutioille ja valtioille.

Samalla kun tuemme Ukrainaa, emme saa unohtaa muuta maailmaa. Monin paikoin globaalia etelää köyhyys ja ravintopula ovat pahentuneet rajusti koronan ja Venäjän hyökkäyssodan aikana. Ukrainalle menevää humanitääristä ja muuta tukea ei voi ottaa muista kehitysyhteistyövaroista, vaan sen tulee olla lisäistä. Miten hallitus huolehtii tästä asiasta?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

14.35 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hybridivaikuttamiseen on syytä monin tavoin varautua, ja Rajavartiolaitoshan on esitellyt suunnitelman, jonka mukaan 10—20 prosenttia itäraajasta olisi syytä aidata. Ministeri Mikkonen ei ole halunnut ottaa tähän kantaa vaan sanonut, että on hallituksen sisällä syytä käydä keskustelua aiheesta, ja hän on myös todennut, että tämä rakentaminen ei olisi nopea toimi vaan veisi kolme—neljä vuotta. Kysyn nyt pääministeriltä: Onko hallitus linjannut ja ottanut kantaa tähän raja-aita-asiaan, ja onko todella niin, että se veisi kolme—neljä vuotta? Jos katsotaan vaikka Puolaa, siellä rakennettiin suurin piirtein samanpituisen raja-aita puolessa vuodessa. Millä aikataululla hallitus aikoo tästä nyt sitten tehdä päätöksen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

14.36 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ensiarvoisen tärkeää edelleen vahvasti tukea Ukrainaa. Suomi on tähän mennessä tarjonnut tukea niin humanitäärisen avun, kehitysyhteistyön kuin aseavunkin avulla, ja tätä tukea ei missään nimessä saa nyt lopettaa. Venäjän toiminta on aggressiivista, arvaamatonta ja kansainvälistä oikeut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

ta loukkaavaa. Eniten se kuitenkin loukkaa Ukrainan suvereniteettia ja aiheuttaa ukrainalaisille inhimillistä kärsimystä ja tuskaa. Humanitäärisen avun tarve on valtava. Ukraina on taistellut ja taistelee edelleen raudanlujasti. Ei valtio voi laajentaa rajojaan ja pyrkiä valloittamaan toista itsenäistä valtiota sotilaallisella hyökkäyksellä ja tekaistulla kansanäänestyksellä. Suomi onkin viimeisimmäksi tuominnut jyrkästi Ukrainan alueiden laittomat liitokset Venäjään. On tärkeää, että EU:n, ja Suomen osana sitä, [Puhemies koputtaa] vahva ja vakaa linja jatkuu myös talven tullessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

14.37 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kaikki ajatukset toki Ukrainan tukemisessa, mutta kysymykseni kohdistuu, kuten perussuomalaisten edustaja Junnilalla, Suomen kansalliseen turvallisuuteen ja Suomen sisäiseen tilanteeseen: Täällä on tuotu nyt puheenvuoroissa esille, että hallitus on sulkenut rajaa viisumeiden avulla, mutta kun katsoo tuota listaa erityisryhmistä, niin kyllä se kovin pitkä vieläkin on. Siellä on kymmenen kohdan lista ja lopuksi vielä muut erityiset välttämättömät syyt. En sitten tiedä, mitä kaikkea turvapaikkahakuoikeuteen kuuluu, mutta täällä on esimerkiksi poikkeuksena Suomeen hoitoon saapuminen, opiskelu, liikematkailu. Voitteko te nyt harkita ihan aidosti: jos Venäjä on ilmoittanut, että se käy sotaa länttä vastaan, niin vaikutuksia tulee olla myös kansalaisille. Opiskelu tai hoitoon saapuminen eivät nyt ole ihan perusteltuja syitä. Voitteko tehdä lisää tiukennuksia?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

14.39 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sota aiheuttaa tarvetta paeta tuhoa, murhia, raiskauksia. Ukrainalaisten ja liikekannallepanoa paenneiden venäläisten turvapaikanhakijoiden sijoittaminen samoihin vastaanottokeskuksiin on hämmentävää, pelottavaa ja myös loukkaavaa. Yli 40 yksikössä on sekä ukrainalaisia että venäläisiä turvapaikanhakijoita. Migrin mukaan ongelmia ei ole ilmennyt, mutta ukrainalaiset ovat eri mieltä. Jevgenija Salon Seudun Sanomissa toteaa: ”Olemme tulleet helvetistä, ja nyt se sama helvetti on täällä.” Arvoisa pääministeri Marin, voitteko te todeta tässä salissa, että tästä eteenpäin venäläistä sotaa, tappamista, raiskauksia ja murhia paenneet ukrainalaiset saavat elää rauhassa ja turvassa ja myös erossa venäläisistä vastaanottokeskuksissa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

14.40 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaiset voivat varmasti luottaa siihen, että hallitus, eduskunta, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos ja muut turvallisuusviranomaiset ovat valmiudessa ja varautuneita. Varautumisesta tietysti viestii myös se, että tällä hallituskaudella on voimakkaasti panostettu muun muassa Puolustusvoimien toiminnan ja materiaalihankintojen tukemiseen.

Energia- ja tietoverkkojen sekä muun kriittisen infrastruktuurin valvominen ja suojaaminen parhaalla mahdollisella tavalla on myös välttämätön osa Suomen kokonaisturvallisuutta. Siitä vakavan muistutuksen osoittivat myös kaasuputkivuotoon liittyvät sabotaasi-epäilyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

Puhemies! Kysyisin: miten hallitus varautuu siis Suomen oman kriittisen ja välttämättömän infrastruktuurin kannalta, [Puhemies koputtaa] esimerkiksi sähkön ja vesivoiman osalta mutta myös terveydenhuollon ja ruokahuollon näkökulmasta?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

14.41 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sota muuttaa maailmaa. Sota tuhoaa elämän. Sota rikkoo luottamuksen.

Euroopassa käytävä sota tulee ymmärrettävästi meitä lähelle. Valitettavasti kauempana, toisissa maanosissa käytävät sodat eivät vaikuta meihin samalla tavalla. Tämä väistämättä näkyy myöskin kansainvälisessä yhteisössä ja kansainvälisessä yhteistyössä niiden maiden osalta, jotka kokevat tullessa meidän kohdaltamme väärin kohdelluiksi. Se vaikuttaa myöskin osan kehittyvistä maista suhtautumiseen sotaan Ukrainassa ja suhtautumiseen Venäjän toimiin. Miten me voimme toimia ja mitä me voimme tehdä, jotta kansainvälisessä yhteisössä laajempi tuki Ukrainalle ei hiljalleen vähene ja vähene?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mika Kari, olkaa hyvä.

14.42 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on jo vuosikymmeniä pitänyt viisaasti huolta omasta puolustuksestaan. Me emme ole pelkästään laittaneet lisää rahaa puolustukseemme, vaan olemme myös lisänneet viranomaisyhteistyötä, tukeneet kansalaisjärjestöjen toimintaa, reserviläistoimintaa, ja niin edelleen — rakentaneet uusia lainsäädäntöjä, kuten vaikkapa viimeksi tiedustelulait. Näissä talousarviokirjoissa, jotka meidän edustajien pöydällä tällä hetkellä lepäävät, on esitys nostaa puolustusbudjettia HX-hankinnankin myötä noin 2,4 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Kuitenkin HX-koneiden aikanaan tultua maksetuksi puolustusbudjettimme putoaa noin puoleentoista prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Itse pitäisin tarpeellisena pitää puolustuksen budjetin myös HX-maksun jälkeen siellä noin kahdessa prosentissa bruttokansantuotteesta, jota pidetään yleisesti Nato-maissa mielekkäänä puolustusbudjettitasona. [Puhemies koputtaa] Herra puolustusministeri, mitä mieltä te olette?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

14.43 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainassa soditaan, kaasuputket räjähtelevät, energiamarkkinat ovat sekaisin. Tähän asti Suomeen on ollut helppo tulla Venäjältä ja vähän muualtakin, ja suuri riski on, että tulijoiden joukossa on kyseenalaisin motiivein saapuneita henkilöitä. Näiden henkilöiden tunnistamiseen ja tarkkailuun on panostettava. Tässä on kyse kansallisesta turvallisuudesta.

Kysyn asianomaiselta ministeriltä: mitä konkreettisia toimia hallitus aikoo tehdä ja on jo tehnyt vahvistaakseen tiedustelutoimintaa, jolla turvataan suomalaisten selustaa vieraan vallan operaatioilta?

Täällä pari muutakin kansanedustajaa on nostanut esille nämä vastaanottokeskusten tilanteet. Siellä on ukrainalaisia ja venäläisiä saman katon alla, ja kuten Salon Seudun Sanomissa todetaan, siellä on ukrainainainen erittäin peloissaan, ja hänellä on varmaan aihetta siihen. [Puhemies koputtaa] Miten hallitus tulee reagoimaan näihin asioihin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mykkänen, olkaa hyvä.

14.44 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin tuon Putinin perjantaisen kylmävän puheen länsimaisten arvojen harjoittamista vastaan kaikkialla maailmassa. Venäjä yrittää nyt saada meidät luopumaan vapausihanteistamme, keinoina pelottelu ja väsyttäminen. Sillä on kuitenkin kaksi heikkoutta:

Ensinnäkin Putin on yhä riippuvaisempi siitä reilun sadan miljardin dollarin öljyvientivirrasta, joka kulkee merillä. Itse asiassa toissa viikolla tästä öljyn merikuljetusvirrasta lähes puolet kulki tästä Suomenlahden kautta. No, tietojeni mukaan perjantaina Kreikka ja eräät muut jäsenvaltiot jälleen torppasivat kiellon eurooppalaisille varustamoille Venäjän vientikuljetusten hoitamiseen. Se on keskeinen kysymys. Eihän tätä voida hyväksyä. Tällä ulkoministeri puhuu eurooppalaisesta yhtenäisyydestä. Koska EU katkaisee tämän avun, jota itse annamme Putinin sotakassalle?

Toinen heikkous on, että Venäjä on rintamalla heikoilla tällä hetkellä, ennen kuin liikemallallepano on pitkällä. [Puhemies koputtaa] Nyt pitäisi nostaa mittaluokkaa korkeammalle aseellinen armeijan tuki Ukrainalle. On käsien ulottuvilla ottaa vallatut alueet takaisin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

14.45 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä tukee Rajavartiolaitoksen näkemystä siitä, että itäraja aidattaisiin osittain, ja pitää tärkeänä, että päätös tehtäisiin mahdollisimman pian. Kysyisinkin pääministeriltä: onko tästä ollut puhetta, ja milloin tämä päätös tehtäisiin?

Tässä nousi hyvää keskustelua varautumisesta ja huoltovarmuudesta. Itse ajattelen, että mitä enemmän kansalaiset ovat tietoisia siitä, miten tulee toimia, sitä enemmän pelkotilat vähenevät, ja siksi siitä asiasta olisi järkevää ihan kiihkottomasti keskustella laajemminkin. Sähkökatkoistakin selviää ihan hyvin, kun tietää, miten toimia, ja toivottavasti jatkosakin on itsestään selvää, että meillä tulisi rakennetaan jokaiseen kotiin.

Olen myös huolissani siitä, miten Euroopan yhtenäisyys pitää silloin, kun meidän pitäisi tehdä vielä astetta vaikeampia ratkaisuja. Jos tähän vielä saisi vastauksen, niin kiittäisin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

14.46 **Ano Turtiainen vkk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomalaisille kerrottiin aikoinaan, että euro on turvallisuuspolitiikkaa. Kysyn valtiovarainministeriltä: onko Suomi varautunut eurojärjestelmän romahtamiseen, ja onko teillä tällä hetkellä turvallinen olo?

Ja nyt kun finanssikriisi koettelee länsimaita, niin kysyn puolustusministeriltä: Mitä luulette, kiinnostaako yhtäkään Nato-maata kohta enää Ukraina tai Suomen Nato-jäsenyys, kun jokainen Nato-maa joutuu jo kamppailemaan oman taloutensa kanssa? Ja mikä tulee teidän mielestänne olemaan Venäjä-vihamielisen valtionjohtomme kohtalo lähitulevaisuudessa? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rydman, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

14.47 **Wille Rydman wr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Venäjän raakalaismainen hyökkäys Ukrainaan on tuonut sodan Eurooppaan. Se heijastuu meihin kaikkiin tavalla tai toisella, ja se näkyy osaltaan myös jo rajallamme. Viime viikolla Rajavartiolaitos esitti, että Suomen itärajalta olisi kriittisimmille osuuksille perusteltua syytä rakentaa myöskin aita. Rajavartiolaitos luonnehti, että aita tarvitaan mahdollisimman pian. Se ei liity pelkästään tämän akuutin hetken tilanteeseen vaan ylipäätään siihen käymistilaan, joka venäläisessä yhteiskunnassa on, ja myöskin tuleviin mahdollisuuksiin hyödyntää joukkoista maahantuloa kielteisen vaikuttamisen välineenä. Tällaisille operaatioille on ominaista, että ne tulevat kovin yllättäen ja nopeasti, ja tätä taustaa vasten kysynkin sisäministeri Mikkoselta: oletteko myöskin valmis kiirehtimään tätä aidan rakentamista, samaan tapaan kuin pääministeri eilen jo vihjasi, [Puhemies koputtaa] että hänellä valmiutta olisi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten otetaan ministereitten puheenvuorot. — Pääministeri Marin, kaksi minuuttia.

14.49 **Pääministeri Sanna Marin:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on hyvin noussut esille huoli Euroopan yhtenäisyydestä, ja se on huoli, jota todella on syytä kantaa. Meillä on iso riski, kun energian hinnat nousevat, syksy kylmenee ja talvi tulee, että tämä yhtenäisyys alkaa rakoilla, ja tärkeimpiä tehtäviämme tässä hetkessä on varmistaa se, että tämä yhtenäisyys säilyy, että meillä on edelleen edellytyksiä asettaa pakotteita, antaa rahallista tukea Ukrainalle ja humanitääristä tukea Ukrainalle, vastaanottaa pakolaisia ja, totta kai, toimittaa lisää asetarvikkeita, koska niitä Ukraina valitettavasti yhä tarvitsee. Eli tämä EU:n yhtenäisyys on kysymys, josta tulee kantaa huolta, ja siihen meidän kaikkien pitää erityisesti keskittyä. Eurooppa-neuvosto kokoontuu tällä viikolla Prahassa, ja tämä tulee varmasti olemaan yksi keskeisiä kysymyksiä, mistä me tulemme keskustelemaan. Tulemme myös keskustelemaan uudesta pakotepaketesta ja kaikista niistä vaikutuksista, mitä sodalla meidän elämäämme on. Me olemme myös nähneet valitettavia tapahtumia aivan täällä lähialueilla. Nord Stream 1:n ja Nord Stream 2:n räjähdykset kertovat aika karulla tavalla kuvaa, minkälaisessa Euroopassa me tänä päivänä elämme, ja tämänkin keskellä meidän pitää muistaa, missä katseen on syytä olla, ja katseen on edelleen syytä olla Ukrainassa.

Me emme saa antaa nyt pelolle sijaa, me emme saa antaa pelolle periksi, me emme saa ikään kuin Eurooppana lähteä siitä näkökulmasta esittämään itsellemme kysymyksiä, miten tämä tilanne nyt vain jotenkin saataisiin lakaistua maton alle, vaan meidän pitää pysyä vankkumattomina Ukrainan tukemisessa. Se on kaikkein oleellisinta. Se on ainoa tapa varmistaa paitsi Ukrainan voitto myös eurooppalaisten arvojen mukainen toiminta.

Täällä myös kysyttiin tästä raja-aitakysymyksestä: Rajavartiolaitos on esittänyt aidan rakentamista. Itse suhtaudun siihen myönteisesti. Katson, että mikäli rajaviranomainen arvioi, että se tällaisen aidan tarvitsee hallitakseen rajaa tulevaisuudessakin, niin mielestäni siihen pyyntöön, toiveeseen, esitykseen on syytä suhtautua vakavasti. [Puhemies koputtaa] Tämän kysymyksen ulkopoliittisia vaikutuksia on arvioitu viime viikolla tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yhteiskokouksessa, ja tulemme pikaisesti kutsumaan myös eduskuntaryhmien johdon ja puolueiden johdon koolle, [Puhemies koputtaa] niin että saisimme tälle kysymykselle laajan parlamentaarisen tuen. Siihen en osaa vastata, kuinka pitkä tämä rakennusaika olisi. Tähän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

pystyvät asiantuntijat paremmin vastaamaan, mutta itse kysymykseen mielestäni on syytä suhtautua sillä vakavuudella kuin mitä Raja on esittänyt.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Saarikko, minuutti, olkaa hyvä.

14.51 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko:** Arvoisa puhemies! Vahvistan osaltani sekä valtiovarainministeriön että puolueeni näkökulmasta sen, että valmius raja-aidan rakentamiseen on. Se on Rajavartiolaitoksen perusteltu esitys ja kuvastaa myös aikamme vakavuutta. Valtiovarainministeriöllä on edellytykset toimia nopeastikin hankkeen rahoittamisen osalta niin, että sen ensimmäinen vaihe saataisiin nopeasti käyntiin.

Täällä salissa tiedusteltiin myös ikään kuin laajemmin varautumisesta kansallisesti: Varautumisen ministerityöryhmä ja eri ministeriöiden virkajohto seuraavat tilannetta tiiviisti. Kuten viime viikon kyselytunnilla jo kerroin, Suomessa varautumisen tasoa oman kriittisen inframme osalta on nostettu, vaikkapa liittyen kaasuputkiin. Mutta samalla edelleen viestini liittyy vahvasti kuntakentän aktiivisuuteen kysymyksessä. Keskeinen osa arkemme turvallisuutta on suomalaisten kuntapäätäjien käsissä. On hyvin oleellista, että niin suuremmat kuin pienemmätkin kunnat varmistavat, että se kriittinen infra, arkemme turva, on kunnossa [Puhemies koputtaa] ja sen turvallisuustasovarmistettu myös näinä aikoina.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Haavisto, kaksi minuuttia.

14.53 **Ulkoministeri Pekka Haavisto:** Kiitos, arvoisa puhemies! Puutun vielä kolmeen asiaan, jotka nousivat esille.

Edustaja Orpo nosti tämän eurooppalaisen aspektin, voisiko Eurooppa tehdä enemmän: Tässähän on ollut tämä European Peace Facility käytössä, ja varmasti sitä tullaan jatkossakin tarvitsemaan. Siinä on ollut yhteinen eurooppalainen rahoitusmekanismi.

Edustaja Kulmuni nosti kaasuputkien valossa koko tämän infran tulevaisuuden, niin merenpohjassa kulkevan infran kuin muunkin: Tietysti tässä on tilanne, jossa täytyy seurata infran turvallisuutta aivan uudella tavalla sekä kotimaassa että näissä merenalaisissa, olivatpa ne kaapeliyhteyksiä, kaasuputkiyhteyksiä, valokuitukaapeleita, sähköyhteyksiä. Kaikki tämä on nyt tullut uuteen valoon tämän Itämerellä tapahtuneen iskun vuoksi.

Ja viimeisenä heille, jotka tästä viisumiasiasta vielä kysyvät ja pohtivat, onko tarpeeksi tiukkoja rajoituksia, otan yhden esimerkin, johon tämä uusi viisumipäätös vaikuttaa: Täällä on ollut kova huoli venäläisten kiinteistöomistuksista, ja on mietitty, voisiko sitä jotenkin rajoittaa. Nyt siinä valtioneuvoston periaatepäätöksessä, joka tehtiin, 30.9. jälkeen hankittu kiinteistö ei ole enää viisumin myöntöperuste, eli kiinteistön voi kyllä hankkia, mutta sinne kiinteistölle ei pääse. Eli tämä esimerkkinä siitä, miten tiukat nämä uudet rajoitukset ovat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Skinnari, kaksi minuuttia.

14.54 **Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari:** Arvoisa puhemies! Moni edustaja aivan aiheesta kysyi, miten Ukrainan tuki jatkuu, kuinka Suomi voi si-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

toutua, miten Eurooppa, miten koko maailma. Tietysti olemme hallituksena ylpeitä siitä, että olemme pystyneet tukemaan Ukrainaa ja samalla säilyttämään tuen humanitäärisesti ja kehityspoliittisesti muuallekin maailmaan, koska ei tässä ole kuin vähän yli vuosi Afganistanista ja maailmassa on enemmän kriisejä kuin koskaan, eli ne kriisit eivät ole kadonneet minnekään. Viimeisimpänä hallitus on toimittamassa perheasumista Ukrainaan niille perheille, jotka ovat todella, todella vaikeissa olosuhteissa. Tämä on konkreettinen pilotti Suomelta, miten voidaan sotaolosuhteissa tukea lapsia ja perheitä erittäin vaativassa tilanteessa.

Kysyitte myös, miten jatkon osalta: Itse näen, että Maailmanpankin, Euroopan investointipankin ja EBRD:n, koko sen kansainvälisen yhteisön, tulee yhdessä toimia pitkällä aikavälillä, jotta me voimme luoda sen miljardien ja miljardien jälleenrakentamisen työn, joka ei valitettavasti vielä ole aivan ajankohtaista. Haluankin kiittää suomalaisia yrityksiä ja elinkeinoelämää — te olette olleet todella paljon yhteydessä ja aktiivisia. On aivan varma, että me teemme yhdessä tätä vielä tulevina vuosina, toivottavasti mahdollisimman pian.

Arvoisa puhemies! Vielä logistiikasta, kuljetusreiteistä: Täällä on tänään paljon puhuttu YK:sta, aivan syystä. YK on onnistunut siinä, että viljakuljetuksia pystyttiin turvaamaan, pystyttiin tuomaan ruokaa afrikkalaisille ja Lähi-itään. Tämä oli pääsihteeri Guterresin selkeä onnistuminen. Tätä työtä pitää jatkaa, niin vaikeaa kuin se onkin, ja on selvää, että meille suomalaisille, meidän viennille ja tuonnille, Norjan satamat, Narvik, Ruotsi, Norja ja tämä yhteistyö ovat entistäkin tärkeämpiä, ja onneksi tämä hallitus on sitä rakentanut tiiviisti Ruotsin ja Norjan ja elinkeinoelämän kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Kaikkonen, kaksi minuuttia.

14.56 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Edustaja Orpolle ensintästä EU:n roolista Ukrainan puolustusmateriaalituessa: Sillä on muutamia rooleja, tärkeitäkin. Ensinnä todettakoon, että EU:n EPF-rahaston kautta on mahdollista saada korvausta sille lahjoitetulle tuelle, mitä jäsenmaista annetaan. Lisäksi parhaillaan on suunnitteilla EU:n koulutusoperaatio Ukrainan tueksi. Meillä on parhaillaan Suomessa vierailulla Euroopan puolustustarvikevirasto EDAn pääjohtaja, ja tapasin häntä eilen ja kävimme keskustelua tästä samasta aihepiiristä ja varsinkin siitä, miten eurooppalainen puolustusteollisuus voisi nykyistä vahvemmin olla tässä tuessa mukana. EU:lla on työ käynnissä sen asian edistämiseksi, ja tähän häntä voimakkaasti myöskin kannustin. Tapasin myös kotimaisen puolustusteollisuuden edustajia tämän teeman pohjalta, ja se oli hyvä palaveri.

Edustaja Turtiainen kysyi, kiinnostaako Ukrainan kohtalo tulevaisuudessa: No en kyllä usko, että Eurooppa kääntää selkäänsä Ukrainalle, eikä Ukrainaa ole tukemassa vain Euroopan unioni tai vain Nato, vaan kyllä maailmalta löytyy muitakin tahoja Australiaa ja Uutta-Seelantia myöten, jotka ovat huolissaan tästä tilanteesta ja Ukrainaa tukevat. Uskon myös, että tuki Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydelle jatkuu. Olemme saaneet tukea tässä prosessissa ja tulemme sitä kyllä varmasti jatkossakin saamaan. Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydestä ei ole hyötyä vain meille itsellemme, vaan siitä on hyötyä myöskin Natolle.

Lopuksi, edustaja Kari kysyi tästä kahden prosentin rajasta bkt:stä puolustukseen: No, sanoisin, että sen verran tuuliselta tämä lähitulevaisuus näyttää, että kyllä puolustusministerinä katson, että se on se taso, mihin meidän vähintään pitää tulevaisuudessakin yltyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Haatainen, minuutti.

14.58 **Työministeri Tuula Haatainen:** Arvoisa puhemies! Täällä kysyttiin huoltovarmuudesta ja siitä, miten tehdään pohjoismaista yhteistyötä: Huoltovarmuudellahan on Suomessa jo pitkä historia, ja varautuminen on erityisesti lähtenyt sotakriisitilanteista, sieltä lähtien sitä on rakennettu. Teemme tiivistä yhteistyötä erityisesti Ruotsin kanssa, ja nyt nämä viimeaikaiset tapahtumat, erityisesti Ukrainan sota, Venäjän hyökkäys, ovat tiivistäneet entisestään yhteistyötä. Olen vierailut ja kollegaministerin kanssa keskustellut ja tavannut sikäläisen huoltovarmuuskeskuksen johtajan, ja olemme myös tätä kautta eri tavoin yhteistyötä tiivistäneet.

Kysyttiin eri ministeriöiden vastuualueilla olevista asioista, muun muassa liikenneyhteyksistä ja ruokahuollosta ja niin edespäin: Meillähän huoltovarmuus perustuu siihen, että kukin sektoriministeriö vastaa varautumisesta itse. Huoltovarmuusselonteko on tulossa eduskuntaan, ja siinä yhteydessä on hyvä käydä tätä keskustelua. Pidän tärkeänä, että myös nostetaan esille kansalaisnäkökulma [Puhemies koputtaa] eli tiedon vieminen ihmisille siitä, miten kriisitilanteissa toimitaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Harakka, olkaa hyvä, minuutti.

14.59 **Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kulmuni kysyi siitä, millä tavalla ollaan varauduttu siihen, jos liikenneyhteydet tuolla Itämerellä vaurioituisivat: Nyt on hyvä huomata, että mitään muutoksia normaaliin laivaliikenteeseen ei näitten kaasuputkiräjähdyksen jäljiltä ole tullut, ja lähtökohtamme on se, että liikenne toimii siellä normaalisti. Mutta totta kai olemme varautuneet, ja tästä hyvä esimerkki onkin se, että hallitusohjelmassa on mainittu nimeltä vain yksi ainoa ratahanke: se on Laurila—Tornio—Haaparanta-radan sähköistäminen, joka on käynnistynyt. Tästä varautumisesta hyvän kuvan antaa se, että siis jo huomattavasti ennen näitä nykyisiä haasteita ja kriisejä Huoltovarmuuskeskus on osaltaan ollut rahoittamassa tätä läntistä ratayhteyttä. On selvää, että me varaudumme niin, että meillä on useita yhteyksiä.

Ja myös edustaja Kivisaarelle: tietenkin huolehdimme siitä, [Puhemies koputtaa] että tietoliikenneyhteydet, ne reititykset, kulkevat mahdollisimman montaa eri kautta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä ministeri Lindén, minuutti.

15.00 **Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén:** Arvoisa puhemies! Ainakin edustaja Kivisaari kysyi terveydenhuollon varautumisesta: Välittömästi tämän Ukrainan kriisin alettua, kun pidimme valmiuskokouksen ministeriössämme, meillä oli esillä kartta, jossa oli Itämeri — siksi, että 80 prosenttia Suomen tuonnista tulee pitkin Itämerta — ja johtopäätös oli silloin, että meidän täytyy nopeasti aloittaa meidän omien sairaanhoitotarvikkeiden ja lääkevarastojen täydentäminen ja entistä parempi varautuminen sen takia, jos uhkaa tapahtua jotain Itämerellä. Nyt on jotain tapahtunut, mutta aivan kuten äsken kuulimme, onneksi se ei ole katkaissut kauppaa. Eli meillä on tällä hetkellä täydennetty lääkevarastoja ja sairaanhoitotarvikkeiden varastoja, vaikka olemme auttaneet myös Ukrainaa. Sairaalat valmistautuvat poikkeusoloissa yleensä kolmiportaisella järjestelmällä: normaalitila, ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2022 vp

hotettu valmius, täysvalmius. Tällä hetkellä valmiutta ei ole kansainvälisen tilanteen takia vielä tarvinnut korottaa. Sitten jos ollaan sotatilanteessa, niin järjestelmähän on tietenkin ihan eri: joukkosidontapaikka, kenttäsaaraala, sotasairaala -malli. Mutta sellaisesta nyt puhumme vain paperilla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä ministeri Mikkonen, miinuutti.

15.02 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on tärkeää, että jatkamme ukrainalaisten auttamista, ja yksi tapa auttaa on se, että olemme ottaneet tänne valtavan määrän tilapäistä suojelua tarvitsevia, ja tätä haluamme jatkaa. Meille on noin 40 000 ukrainalaista nyt tullut.

Täällä nousi esiin huoli, että jos venäläisiä ja ukrainalaisia turvapaikanhakijoita majoitetaan samoihin tiloihin: Migriä ja vastaanottokeskuksia on ohjeistettu, että näin ei tehdä vaan kaikille täytyy taata turvalliset olosuhteet myös täällä. Täytyy huomata, että meillähän ei enää ole niin paljon tämmöisiä laitosmaisia vastaanottokeskuksia, missä asutaan saman katon alla, ja sen takia voi olla, että ukrainalaisia ja Venäjältä tulleita turvapaikanhakijoita, joita on vielä varsin maltillinen määrä, on nimetty saman vastaanottokeskuksen asukkaiksi mutta käytännössä he asuvat eri paikoissa, koska on tämmöisiä asuntopohjaisia vastaanottokeskuksia nyt paljon enemmän, kun aiemmin meillä oli laitosmaisia vastaanottokeskuksia. On tärkeää, että me huolehdimme kaikkien tänne tulleiden turvallisuudesta. [Puhemies koputtaa]

Sitten vielä — jos saan sen verran jatkaa — tässä tuli tämä raja-aitakysymys esille: Rajavartiolaitos itse on pitänyt tärkeänä, että tätä raja-aitaa lähdetään tarkkailemaan tämmöisen pilottihankkeen kautta. Sisäministeriö on nyt tähän lisätalousarvioon tällaiselle pilotille rahoitusta esittänyt, koska sen pilotin avulla saadaan tietoa niin rakennustekniikasta kuin tarvittavasta turvallisuusteknologiasta, mitä siihen liitetään, ja näin edelleen. Olosuhteet Suomessa ovat kuitenkin hyvin erilaiset kuin Baltian maissa, [Puhemies koputtaa] missä näitä aitoja on aiemmin rakennettu, ja siksi tämä pilotti on ollut Rajavartiolaitokselle itselleen tärkeä.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.